

20. konferenca Dnevi slovenske informatike

Družboslovna informatika med metodologijo raziskovanja, uporabno informatiko in internetnimi študijami

Sara Atanasova in Gregor Petrič

Fakulteta za družbene vede, Kardeljeva ploščad 5, Ljubljana

17. 04. 2013

Družboslovna informatika (DI) kot nova priložnost

Kaj je DI in zakaj je pomembna na ravni načrtovanja, implementacije in analize rab informacijskih sistemov?

“Multidisciplinarna veda, ki skuša osmisliti družbene vidike uporabe naglo in nenehno razvijajoče se IKT” (Vehovar in Petrič 2006).

“Interdisciplinarna veda o načrtovanju, uporabi in posledicah informacijske tehnologije, ki vključuje njihovo interakcijo z institucionalnimi in kulturnimi konteksti” (Kling 1999).

- Refleksija razvojno-institucionalne poti DI – prepletanje treh raziskovalnih področij:
 - **uporabe informatično-metodoloških orodij** v družboslovnem raziskovanju,
 - **uporabne informatike** z vidika razumevanja IKT kot socio-tehničnih sistemov in
 - **internetnih študij** kot analize družboslovnih vidikov IKT.
- izviranje iz razumevanja IKT kot **socio-tehničnih sistemov** – **štiri načela DI**,
- **relevantnost DI** prikazana na primeru načrtovanja, implementacije in analize rab **spletnih skupnosti**.

Kratka zgodovina DI

Temeljne značilnosti razvojno-institucionalne poti:

- **Geografska razpršenost** in raznolikost tradicij razvoja DI,
- povezovanje in prepletanje z **drugimi znanstvenimi področji in disciplinami**,
- razvoj DI kot odgovor na **zahteve trga dela** po kadrih s širšim znanjem informatike s humanističnimi ter družboslovnimi usmeritvami,
- v sredini 80ih let razvoj **študijskega in raziskovalnega programa DI na FDV**,
- ameriški raziskovalec **Rob Kling** l. 1997 institucionalno utemeljil DI,
- v zadnjem desetletju **zbliževanje in povezovanje razvojnih tradicij DI**:

Pomen DI na primeru načrtovanja, implementacije in analize rabe spletnih skupnosti

Spletna skupnost kot socio-tehnični sistem

Načrtovanje, implementacija in dejanske rabe spletne skupnosti odvisne od:

- Ali je spletna skupnost umeščena v specifično organizacijsko okolje ali v širšo javnost,
- ali je med predvideni uporabniki že predhodno vzpostavljena komunikacija,
- kakšna pravila komuniciranja in delovanja širše veljajo za vzpostavitev kontekst,
- kakšni skupini uporabnikov je namenjena in še številnih drugih dejavnikov.

Pomen DI na primeru načrtovanja, implementacije in analize spletnih skupnosti

Načela DI pri analizi spletnih skupnosti

1) Kontekstualna odvisnost:

Učinkovitost delovanja spletne skupnosti je odvisna od **družbenega konteksta**, v katerem poteka načrtovanje, implementacija in raba spletne skupnosti.

2) Problemska orientiranost:

DI se bolj kot za grajenje celovitega teoretskega korpusa o osrednjih fenomenih sodobne informacijske družbe **zanima za konkretne probleme**, ki so lahko praktične ali teoretske narave, kot tudi obojega.

3) Kritično zavedanje:

V okviru načrtovanja, implementacije in analize je **ključna kritična distanca** do prevladujočega tehnološko-determinističnega diskurza, ki vzpostavlja poenostavljeno prepričanje, da je za tvorjenje spletne skupnosti dovolj tehnično dovršena, varna in ekonomsko učinkovita spletna platforma za skupinsko komuniciranje.

4) Metodološki pluralizem:

Uporaba Izjemno **širokega spektra metod** pri raziskovanju spletnih skupnosti – tako tradicionalnih (kvantitativnih in kvalitativnih) kot tudi novih posebej prilagojenih za spletne skupnosti (virtualna etnografija, spletno anketiranje, metoda za merjenje komunikacijskih poti v spletnih skupnostih itd.).

Zakaj je DI relevantna na ravni načrtovanja, implementacije in analize rab informacijskih sistemov?

DI kot znanstveno-raziskovalno področje in pristop omogoča:

- Povezovati heterogene kognitivne pristope,
- izkoriščati potencial transdisciplinarnosti,
- obravnavati raziskovalne in praktične probleme na ravni kompleksnosti družbenega in tehnološkega življenja,
- iskati ravnotežja med aplikativnim in temeljnim znanjem,
- referenčnost tudi za druga področja in discipline.

Hvala za vašo pozornost !

Vprašanja?

Pripombe?

Predlogi?